

Bert Keizer

Ik voelde me
wel een enigszins
overbodig typje

Onderwijs

Voordat ik aan de studie geneeskunde begon in 1972 had ik allerlei baantjes gehad en in Engeland filosofie gestudeerd. Ik weet nog redelijk goed wat ik over het vak dacht voordat ik de medische tempel binnenging. Ik deed toen regelmatig yoga-achtige oefeningen, door mijn huisgenoten beschreven als Sieg-Heil-gymnastiek, en ik besepte dat ik daarmee zou ophouden zodra geneeskunde mij duidelijk had gemaakt hoe ik echt met mijn lichaam moest omgaan. Want geneeskunde was in mijn ogen de kennis van lichaamsonderhoud. In ons eerste jaar kregen we onder andere college van een huisarts uit de buurt van de collegezaal, een uitermate aantrekkelijke blonde jongen, die ons kwam vertellen dat kennis van alleen de lichamelijke gebeurtenissen je als arts niet ver zou brengen. Het leek mij modieus gezwets. Want wij verpestten soms hele maanden van onze onvergetelijke jeugd met het goed kunnen beschrijven van het stroomgebied van de *a. mesenterica superior* in relatie tot de *a. lienalis*. Wij waren moeilijk af te brengen van het uitgangspunt dat de somatiek allesoverheersend was. Artsen die ons kwamen vertellen dat er ook nog zoiets als een lijdend mens bestond achter al die arteriën verdachten we ervan zelf niet zo goed thuis te zijn in de essentie van het vak. Onlangs stond ik zelf voor een collegezaal met eerstejaars. Tweehonderd jonge mensen achter handzame laptopjes. Ik mocht iets vertellen over rituelen in geneeskunde. Rituelen? Ik probeerde uit te leggen dat er een lijdend mens zit achter al

die MRI-beelden. Dat alleen lichaamskennis je niet ver zal brengen als arts. Dat er geen alternatieve automonteurs zijn omdat een mens geen automotor is. Dat je na een APK van je auto nooit van de monteur te horen krijgt: 'U praat niet genoeg met die auto. Dat heeft ie nou eenmaal nodig. Hier, neem deze cd van de Vijfde van Beethoven, gewoon twee keer per week flink hard spelen en u zult zien, hij gaat zuiniger lopen.' Die is gek. Maar bij mensen werkt dat wel. Ik modderde voort met mijn betoog. De jonge toekomstige collega's keken me welwillend duldend aan. Later dacht ik aan wat zij krijgen aangeboden in plaats van het mesenteriaal stroomgebied: nanotechnieken voor de opsporing van protomaligne DNA, het kweken van genetische chimera's zodat je mensenorganen in varkens kunt laten groeien voor de transplantatiemarkt, Transcranial Magnetic Stimulation tegen depressie, de elegantie van minimally invasive surgery, het borduren en verstellen in embryonaal DNA voor babydesign, neuro-imaging van psychiatrische ziektebeelden. De geschiedenis herhaalt zich, de tweede keer als farce, zei de zure Marx. Maar ik voelde me wel een enigszins overbodig typje, veertig jaar later bezig met precies diezelfde goedbedoelde en hecht gefundeerde scepsis voor een zaal jonge geesten die helemaal niet sceptisch willen prikken in het begrip geneeskunde, maar die ermee aan de haal willen om de mensheid te gaan redden. ■